

sig ind i de Vanskeligheder, der er forbundne med den Stilling, som jeg nu indtager, hvor- efter man er nødt til i Collisionstilfælde at gjøre, hvad man i og for sig ikke anseer for det Bedste, vil man uden Tvivl ogsaa finde, at der ikke har manglet Anledning for mig til at forholde mig saaledes, som jeg har gjort.

Madvig: Det er længtsfra min Mening ved de Udtalelser, som det ærede Thing har hørt af mig ved Begyndelsen af denne Sags anden Behandling, at ville bebrejde den ærede Premierminister noget Personligt; derfra vilde ikke blot Betragtningen af den ærede Ministers vanskelige Stilling, men ogsaa mange personlige Følelser afholde mig; men hvad jeg omtalte, var hele Regjeringens Stilling til denne Sag og til dens Behandling her i Thinget, og hvad jeg i saa Henseende udtalte, kan jeg i Sagens Realitet ikke finde nogen Grund til at forandre ved, hvad vi nys have hørt udtale af den ærede Minister med al den Rolighed og Billighed, som vi ere vante til at finde hos ham. Jeg skal bestræbe mig for ikke at lade savne de samme Egenskaber hos mig, naar jeg nu med et Par Ord dvæler ved dette Punkt af Sagen. Jeg maa da erklære, at det heller ikke idag er lykkedes mig paa nogen som helst Maade at finde det retfærdiggjort, at Regjeringen erklærer sig for at være neutral i denne saa vigtige Sag og neutral paa en saadan Maade, som det nyligt er blevet udtalt. Den ærede Minister har oplyst, at det foreliggende Lovforslag med Hensyn til Sogneforstanderskabernes Sammensætning i eet Punkt tiltaler ham mere end et andet, der nu ikke foreligger; men han har ved det Samme ikke kunnet fordølge, — han har ikke villet fornegte, hvad hans Character ikke tillod — den Sandhed, at han finder det Lovforslag, som nu foreligger, lidet tilfredsstillende, og han har selv udtalt, at hvis et Lovforslag om disse vigtige Gjenstande skulde udgaae fra Regjeringen, vilde det blive bygget paa ganske andre Grundsætninger. Han antydede endogsaa, at han vilde indtil en vis Grad nærme sig de Grundsætninger, som jeg forrige Gang havde den Ære at udtale. Jeg kunde finde dette personligt smigrende, men det forbigaaer jeg; men jeg vil henlede Opmærksomheden paa, at de af mig udviklede Grund-

sætninger staae i en meget skarp Modsatning til dem, der gaae igjennem det Affnit af Lovforslaget, der nu er under Forhandling, hvilket jeg allerede tillod mig at sige forrige Gang, da Forhandlingen blev afbrudt ved Rødsættelsen af et Udvalg. Jeg tillader mig at sige, at, efterat Sagen er bleven behandlet i Udvalget, staaer den aldeles usforandret for mig. Det forekommer mig, at Udvalget ikke er gaaet ind paa den alvorlige og altsidige Drøftelse af Sagen, hvortil den forrige, afbrudte Behandling syntes at indeholde Opfordring. Jeg i det Ringeste kan ikke finde, at det, der er blevet fremhævet med Hensyn til væsentlige Punkter som almindelige Bemærkninger og Grundsætninger, paa nogen Maade i Udvalgets Betænkning ere komne til nogen saadan Drøftelse, at man derved bliver tilfredsstillt. Jeg maa derfor i Almindelighed gjentage, uden at jeg skal forsøge at trække Discussionen langt ud, at min Betragtning af dette Affnit af Lovforslaget om Sogneforstanderskabernes Sammensætning er den samme som forhen. Jeg troer, at denne Lov er en ubillig Lov, bygget paa urigtige Grundsætninger og indeholdende en speciel Krænkelser af hidtil bestaaende Rettigheder, istedetfor hvilke der ikke er sat noget andet Tilsvarende eller Noget, som kunde erstatte dem efter det Grundlag; hvorpaa Lovforslaget er bygget. Denne Ubillighed bliver stærkere derved, at Rettighederne paa den ene Side ere bortkastede, medens de paa den modsatte Side ere udvidede. Jeg troer, at den hele Forandring er uklog og urigtig, ikke blot fordi den Sammensætning af Sogneforstanderskaberne, der nu er foreslaaet, kan i mange Tilfælde føre til en lettelig ubillig Bebyrdelse af en Ændom fremfor en anden; men jeg troer tillige, at den er ubillig, fordi den udelukker de Interesser, der burde kunne komme til Orde, og at den er uklog, fordi den antyder en Retning og Gang i vor Udvikling, der efter min Mening ikke er ganske svarende til de Forhold, vi have modtaget, som bestaae og spille en vigtig Rolle i vor hele Landboforfatning; og jeg troer derhos, at der er antydet en Bei- hvis Forsølgelse i det Enkelte med Hensyn til communale Anliggender ikke vil være gunstig for vor hele sande constitutionelle Udvikling.